

Приложение 2

АГРАРЕН УНИВЕРСИТЕТ – ПЛОВДИВ

Пловдив 4000; бул. «Менделеев» № 12; тел. +359/32/654 300

Факс +359/32/633 157; www.au-plovdiv.bg

Факултет по РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА И АГРОЕКОЛОГИЯ

Утвърждавам:

Декан:

(.....подпис и печат)

ИНДИВИДУАЛЕН УЧЕБЕН ПЛАН

на

Димитър Петков Мирчев

Зачислен със Заповед № РД-26-19/12.02.2024 година

Област на висшето образование	4. Природни науки, математика и информатика
Професионално направление	4.4. Науки за земята
Научна специалност	Екология и опазване на екосистемите
Форма на обучение	Редовна
Продължителност на обучение	Три години
Тема на дисертационния труд	„Проучване върху състоянието на кафявата мечка (<i>Ursus arctos</i> L., 1758) на територията на Централна Стара планина“
Научен ръководител	Доц. д-р Татяна Билева
Консултант	д-р Райчо Гънчев
Обсъден и приет на КС	Протокол № 17/22.03.2024 г.
Утвърден на заседание на ФС	Протокол № 43/28.03.2024 г.

ОБЩ УЧЕБЕН ПЛАН

Учебна и преподавателска работа на докторанта		
ПЪРВА ГОДИНА		
Дейност	Период	Кредити
Участие в обучителни курсове	Май-октомври 2024	5
Научноизследователска работа (Теренна работа)	Април – Декември, 2024	15
Участие в национални и международни форуми	Септември – Декември, 2024	5
Годишен отчет	Януари, 2025 г.	10
Сума за I година		35
ВТОРА ГОДИНА		
Дейност	Период	Кредити
Участие в обучителни курсове	Февруари – Ноември 2025	5
Преподавателска дейност и/или участие в национални и международни форуми	Април – Ноември, 2025	5
Изпит по специалността (Докторантски минимум)	Април – Май, 2025 г.	20
Научноизследователска работа (Теренна и Лабораторна работа)	Март – Декември, 2025 г.	15
Изготвяне и представяне на 1 научна публикация	Юни – Декември, 2025	10
Годишен отчет	Януари, 2026 г.	10
Сума за II година		65
ТРЕТА ГОДИНА		
Дейност	Период	Кредити
Научноизследователска работа (Теренна и Лабораторна работа)	Март – Декември, 2026 г.	15
Участие в национални и международни форуми	Април – Ноември, 2026	5
Изготвяне и представяне на 2 научна публикация	Юни – Декември, 2026	20
Годишен отчет	Януари, 2027 г.	10
Предварително обсъждане на дисертацията	2027 г.	50
Сума за III година		100
Общо за курса:		200
Научноизследователска работа на докторанта		
Анотация		
Кафявата мечка (<i>Ursus arctos</i> L., 1758) е индикатор за първична дива природа. Тя е всеяден хищник и води самотен начин на живот. На територията на България кафявата мечка на практика няма естествени врагове. Не съществуват и други значително въздействащи отрицателни фактори, освен антропогенното въздействие. Състоянието на вида в природата е разглеждано не еднократно. Огромният ареал на разпространение е наложил своя отпечатък върху поведенческите реакции, взаимоотношенията, храненето и др. Кафявата мечка е рядък вид в Европейски мащаб, но с достатъчно стабилна популация на територията на България.		

Като представител на едрата хищна фауна има определен режим на управление.

1. Природозащитен статус на кафявата мечка в национален мащаб.

Според Червената книга на Република България (2015) мечката е Застрашен вид EN (Endangered) - критерий C2a(i) според категориите и критериите на IUCN.

2. Законов статус на мечката в България.

2.1. Международно законодателство.

Мечката е включена в:

- **Бернска конвенция** - Приложение II (Строго защитени видове от фауната) на Конвенцията за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания.
- **CITES** в Приложение II.
- **Конвенция за биологичното разнообразие**. Основната цел на Конвенцията е опазването и устойчивото използване на биологичното разнообразие, включително и мечката, като част от това биоразнообразие. Предпоставка е опазването на екосистемите, естествените местообитания и дивите популации на видове от дивата фауна и флора.

2.2. Законодателство на Европейския съюз.

Кафявата мечка е включена в:

- **Приложение II** (растителни и животински видове от значение за Общността, чието съхраняване изисква обявяването на специални защитени зони), и
- **Приложение IV** (растителни и животински видове от интерес за Общността, които се нуждаят от строга защита), на Европейската директива за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (Директива 92/43), която изисква строга защита на вида и обявяването на територии със специален режим на защита (мрежата Натура 2000).
- **РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 338/97** на СЪВЕТА от 9 декември 1996 относно защитата на видовете от дивата флора и фауна чрез регулиране на търговията с тях и **Регламент (ЕС) 2019/2117** на КОМИСИЯТА от 29 ноември 2019 за промяна на приложенията), със следните допълнителни регламенти:
РЕГЛАМЕНТ № 865/2006 на КОМИСИЯТА от 4 Май 2006 установяващ подробни правила за прилагане на Регламент № 338/97 от 9 декември 1996 г. за защита на видовете от дивата флора и фауна чрез регулиране на търговията с тях.
- **РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) № 792/2012** на КОМИСИЯТА от 23 август 2012 за определяне на правила във връзка с формата на разрешителните, сертификатите и другите документи, предвидени в Регламент (ЕО) № 338/97 на Съвета относно защитата на видовете от дивата фауна и флора чрез регулиране на търговията с тях, и за изменение на Регламент (ЕО) № 865/2006 на Комисията (изменен януари 2015)
- **РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2019/1587** на КОМИСИЯТА от 24 септември 2019 г. относно забрана за въвеждането в Съюза на екземпляри от някои видове от дивата фауна и флора в съответствие с Регламент (ЕО) № 338/97 на Съвета относно защитата на видовете от дивата фауна и флора чрез регулиране на търговията с тях.
- **Европейски план за действие за кафявата мечка Съвета на Европа**, октомври 2000 г.

2.3. Национално законодателство.

Според **Закона за биологичното разнообразие** (Чл. 37, Приложение № 3), мечката е защитен вид. Видът е означен и със „*“ в приложение 3 на ЗБР и за него се

прилагат разпоредбите на чл. 278д от Наказателния кодекс.

Закона за лова и опазване на дивеча - Според чл. 54, ал. 6 (Нова - ДВ, бр. 89 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2012 г.) се забранява се лова на мечката.

Популацията на кафявата мечка е защитена от мрежата НАТУРА 2000 в зони по Директива за местообитанията. Мечката е посочена като вид с постоянно или временно присъствие и тези зони са от съществено значение за опазване на вида, осигуряване на зони за преминаване и размножаване.

Проучванията от втората половина на 20 век, обособяват съществуването на две локални популации на мечката в България – Средно-Старопланинска и Рило-Родопска.

Централна Стара планина предоставя изключително благоприятни условия за развитие на кафявата мечка. Тя намира убежища сред вековните букови гори на Боатин, ждрелата на реките Заводна, Куманица, Тъжа, Бяла река, Тунджа, Габровница, Багарешица, в пещерите на Стенето, в непристъпните усои на Северен Джендем и Джендема. Типовете местообитания за Стара планина са изследвани задълбочено от Гънчев (1989). Местообитанията отговарят напълно на изискванията на вида за неговото съществуване – планински райони, глухи и рядко посещавани гори и местности. Разпространението на мечката е свързано с видовото разнообразие на горско-дървесната растителност и тревна покривка, в съчетание с релефните особености и антропогенния фактор.

Като хищен бозайник провокира конфликтност при животновъдството, планинското земеделие и пчеларство. Местоположението на мечката в туристическите инфраструктури също е уникално.

Кафявата мечка притежава специфичен юридически и фактологически статус. От една страна е рядък вид в Европейски мащаб, а от друга с достатъчно стабилни числени запаси на територията на България. Всичко това налага непрекъснато актуализиране на данните за състоянието на кафявата мечка, което е от изключителна важност с оглед безконфликтното съхранение на вида (Гънчев, 2002).

Целта на настоящата дисертацията е определяне на числеността, половата и възрастова структура на популацията, характеристика на поведенческите реакции и индивидуалните територии във връзка с консервационната значимост на кафявата мечка в Централна Стара планина.

За постигане на целта са поставени следните задачи:

1. Събиране и анализиране на надеждни данни за активност, численост, възрастов и полов състав и прираст на кафявата мечка в проучвания район.
2. Определяне и картиране на използваните индивидуални участъци на обитание и важните териториални точки на вида в Централна Стара планина.
3. Определяне на основните фактори и компоненти за присъствието на вида в неговите местообитания.
4. Анализиране статистически на сигналите за конфликти между кафявата мечка и дейностите на човека в местообитанията на вида и урбанизирани зони в съседство.

За постигане на целта и поставените задачи, теренните проучвания ще се извършват на територията на Централна Стара планина и обхващат НП „Централен Балкан“ и резерват „Еленова гора“ в землището на с. Скобелево (Община Павел баня).

За изпълнението на задачите ще се използват научно признати за проучването на кафявата мечка методи:

- маршрутният метод при проучване на традиционни маршрути.

индивидуални участъци, леговища и следи от различни типове активност и

- метод на директно наблюдение в местата на подхранване.
- методиката на д-р Райчо Гънчев, базирана на целогодишни наблюдения и събиране на данни, която дава много добри резултати за Стара планина.

Теренната работа ще се извършва в периода март-декември. Ще се използват следните средства за наблюдение:

- Бинокъл
- Фотоапарат
- GPS устройство
- Фотокапани
- линейка, пергел
- полеви формуляр за отбелязване на следи от жизнената дейност - следи от предни и задни лапи, екскременти и др.

Методичен план

ПЪРВА ГОДИНА

Дейност	Период	Кредити
Преглед на литературата по научноизследователската тема	Март-Декември, 2024г.	3
Теренна работа (наблюдения на вида в естествената му среда, събиране данни за численост, плътност възрастовия и половия състав и прираста на кафявата мечка в проучвания район, определяне и картиране на използваните индивидуални участъци на обитание).	Март – Декември, 2024	10
Анализ на събраната информация за първата година	Декември, 2024 – Януари, 2025	2
Сума за I година		15

ВТОРА ГОДИНА

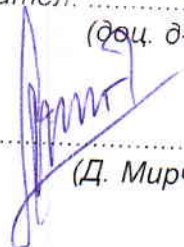
Дейност	Период	Кредити
Преглед на литературата по научноизследователската тема	Януари, 2025 – Декември, 2025г.	3
Теренна работа (наблюдения на вида в естествената му среда, събиране данни за численост, плътност възрастовия и половия състав и прираста на кафявата мечка в проучвания район, определяне и картиране на използваните индивидуални участъци на обитание, сигнали за конфликти между кафявата мечка и дейностите на човека)	Март – Декември, 2025	10
Анализ на събраната информация за втората година	Декември, 2025 – Януари, 2026	2
Сума за II година		15

ТРЕТА ГОДИНА

Дейност	Период	Кредити
Теренна работа (наблюдения на вида в естествената му среда, събиране данни за численост, плътност възрастовия и половия състав и прираста на кафявата мечка в проучвания район, определяне и картиране на използваните индивидуални участъци на обитание)	Март – Декември, 2026	8

Определяне на основните фактори и компоненти за присъствието на вида в неговите местообитания	Март – Декември, 2026	2
Анализиране статистически на сигналите за конфликти между кафявата мечка и дейностите на човека	Май-Октомври, 2026	3
Анализ и обобщение на събраната информация за трета година	Декември, 2026 – Януари, 2027	2
Сума за III година		15
Общо за курса		45

Научен ръководител:
(доц. д-р Т.Билева)

Докторант:
(Д. Мирчев)